

Lasalliaanse kijkwijzer: evaluatie Nederlands volgens het leerplan

Onze inspiratiebron: Wat zijn de goede dingen om te doen? Hoe kunnen we de dingen goed doen?

- Evalueer ik wat ik wil evalueren?
- Zijn je inspanningen in verhouding tot de doelen van de evaluatie?
- Heb ik het aantal evaluatiecriteria beperkt a.h.v. de doelstellingen?
- Kun je verantwoorden waarom een prestatie net die bepaalde score krijgt?

Persoonsgericht werken:

- Sluit de toets aan bij het vooraf gegeven vaardigheidsonderwijs?
- Weten de leerlingen wat van hen verwacht wordt?
- Kunnen alle leerlingen aantonen dat ze bepaalde kennis en vaardigheden beheersen?
- Komen zowel sterke als zwakke punten aan bod?

Kansen geven:

- Beschik ik over voldoende evaluatiegegevens?
- Kennen de leerlingen vooraf de beoordelingsschaal en de manier van beoordelen?
- Wordt er tijdens het leerproces geëvalueerd zodat er bijgestuurd kan worden?

Open kijk:

- Maakt het een verschil uit wie instaat voor de afname, correctie en waardering?
- Wat met antwoorden waaraan je zelf niet dacht, maar die wel kloppen als je de argumentatie van de leerling beluistert?
- Worden werkelijkheidsgetrouwe leersituaties gebruikt?
- Is er integratie met andere vaardigheden, taalbeschouwing of literatuur?

Participatie:

- Heeft de vakgroep vooraf een antwoordmodel met exacte puntenverdeling opgesteld?
- Heeft de vakgroep vooraf evaluatiecriteria opgesteld?
- Wordt de leerling betrokken bij het ontwerp en de uitvoering van de evaluatie?
- Moeten leerlingen verworven kennis gebruiken om nieuwe problemen op te lossen?

Aandachtspunten luisteren:

- Laat verschillende manieren van luisteren aan bod komen, vooral ook kritisch luisteren.
- Stel zowel tekstafhankelijke als tekstonafhankelijke vragen.
- Geef de vragen vooraf aan de leerlingen, zodat ze gericht kunnen luisteren.
- Stel een tijdslimiet bij zoekend luisteren.
- Zorg bij een eventuele eindproef dat alle strategieën aan bod komen.
- Doe ook aan procesevaluatie door vb. foutenanalyse, observatie en reflectie (zelf- en peerevaluatie).
- Zorg dat de leerling iets noteert bij reflectieactiviteiten.

Aandachtspunten spreken:

- Geef bij elk evaluatiecriterium een omschrijving van de norm (wat je verwacht).
- Neem voldoende spreektoetsen af.
- Zorg dat spreken ook eerst voldoende geoefend wordt (zonder evaluatie of door evaluatie van een eerste beoordelaar).
- Het cijfer voor spreekvaardigheid voor een bepaalde periode kan niet gebaseerd zijn op één enkele opdracht.
- Maak gebruik van zelf -en peerevaluatie. Je kan dit voor een klein percentage laten meetellen voor luisteren.
- Evalueer ook het proces door vb. voorbereiding laten meetellen, criteria steeds strenger te beoordelen, spreekopdrachten steeds zwaarder te laten doorwegen, systeem van werkpunten/evaluatiefiches
- Zorg dat monoloog, dialoog en polyloog aan bod komen.
- Uitgewerkte evaluatiefiches in leerplan.

Aandachtspunten lezen:

- Alle deeltaken van het leesproces moeten evenwichtig verdeeld zijn.
- Stel zowel tekstafhankelijke als tekstonafhankelijke vragen.
- Stel voor zoekend en globaal lezen een tijdslimiet.
- Streef naar een zo groot mogelijke variatie in teksttypes.

- Zorg voor differentiatie, zodat je individuele leesproblemen kan detecteren door foutenanalyse, observatie, schema's laten maken in voorgestructureerd kader, reflectie.
- Maak gebruik van zelf -en peerevaluatie.

Aandachtspunten schrijven:

- Zorg dat schrijven ook eerst voldoende geoefend wordt (zonder evaluatie of door evaluatie van een eerste beoordelaar).
- Neem voldoende schrijftoetsen af.
- Maak gebruik van zelf -en peerevaluatie. Je kan dit voor een klein percentage laten meetellen voor lezen.
- DICTEE is enkel spelling en behoort niet tot schrijfvaardigheid.
- Laat de verschillende teksttypes aan bod komen.
- Evalueer ook het proces door vb. voorbereiding en tussentijdse versies te laten meetellen, criteria steeds strenger te beoordelen, opdrachten steeds zwaarder te laten doorwegen, systeem van werkpunten/evaluatiefiches, schrijfportfolio met aandacht voor reflectie.
- Voorbeeld evaluatiefiche in leerplan.

Aandachtspunten literatuur en literaire competentie

- toetsen op inzichtsniveau (geziene teksten/declaratieve kennis) en toepassingsniveau (onbekende situaties)
- Literatuurportfolio is aanvullende evaluatie en is summatief!

Aandachtspunten taalbeschouwing

- Geen toetsen waar enkel aspecten van taalsysteem getoetst worden, vb. benoemen van woordsoorten
- Zorg voor voldoende kans om te bewijzen, vb. geen oefening van maar 2 zinnen.
- Probeer toeval en gokwerk uit te schakelen.
- Vermijd bij schriftelijke evaluatie twijfelgevallen.

